

Vahdetü'l-Vücut

“9. Lem’ada, ‘Bu lem’ayı herkes okumasın. Vahdetü'l-Vücutun ince kusurlarını herkes göremez ve muhtaç değil.’ Deniyor. Burada geçen Vahdetü'l-Vücutun ince kusurları sözüyle ne anlatılmak isteniyor?”

Dokuzuncu Lem’a, Vahdetü'l-Vücutun ince sırları ile ilgili sorulan sorulara cevap sadedinde yazılmıştır. Vahdetü'l-Vücut, varlıkta birlik demek olup, gerçek vücut sahibi olarak sadece Cenab-ı Allah’ı bilmek, O’nun dışındaki diğer varlıkları Cenab-ı Allah’ın varlığı yanında birer hayal veya gölge görmeye dayanan bir tasavvuf mesleğidir. Meslek, kendi bütünlüğü ve kendi mantığı içinde düşünüldüğünde doğru fikirlere sahiptir. Fakat kendi mantığının dışından bakıldığında, yani kendi bütünlüğü anlaşılmadığında, dalalete ve yanlış düşüncelere kapı açabilecek tehlikeli kilometre taşları ihtiva ediyor.

Bediüzzaman’a göre Vahdetü'l-Vücut mesleği her ne kadar kendi bütünlüğü içinde doğru fikirler ihtiva etse de, Kur’ân âyetlerinin açık mânâlarını incitiyor. Zira Kur’ân âyetlerine göre, yaratılmış olan mevcudat söz konusudur, mevcudat aynasında Allah’ın kudret ve iradesi ile vücut bulan nakışlar Allah’ın eserleridir. Eşyanın, Kadîr-i Ezelî’nin icat, irade ve kudretiyle yarattığı bir vücudu vardır. Esmâ-i İlahiyeden Hallâk, Rezzâk gibi çok isimlerin mazharları vehmî ve hayalî şeyler olamaz. Madem o isimler hakikatlidirler; elbette mazharları olan varlıkların da haricî hakikatleri vardır. Varlıklar O değil, O’ndandır. Öyleyse, her şey O’ndandır. Öyleyse, her şey O değil ki, “Lâ mevcude illa hu” (O’ndan başka varlık yoktur) denilsin. Oysa, O’ndan başka, O’nun isimlerinin tecellileriyle vücuda getirdiği mevcudat vardır.

Öyleyse, Vahdetü'l-Vücut mesleğinde Kur’ân’ın açık mânâsını inciten hatalar söz konusudur. Fakat bu meslekte giden Muhyiddin-i Arabî makbul zatlardandır. Kendine mahsus bir makamı vardır. Bir harika kutuptur. Bir ferid-i devrandır. Fakat bu meselede eşyanın aynada yansıyan görüntüsü ile eşyanın gerçeğini kıyaslayıp, eşyanın başka mertebesini düşünmeyerek, “La mevcude illa hu” demiş. Bir mertebeyi nazara almış. Oysa eşyanın gerçek mertebesi Allah’ın isimlerine dayandığından, eşya hayalden ibaret değil, hakikattirler. Bundan dolayı da Muhyiddin-i Arabî’nin mesleği kendine mahsus kalmış, yayılıp geniş kitlelere hitap

etmemiştir.1

Dipnot :

1- Lem'alar, 144, 145